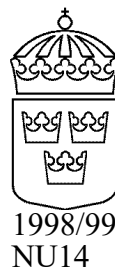

Näringsutskottets betänkande

1998/99:NU14

Sammanslagning av Telia AB och Telenor AS

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1998/99:99 om sammanslagning av Telia AB och Telenor AS,

dels fyra motioner som väckts med anledning av propositionen.

Upplysningar och synpunkter i anslutning till ärendet har lämnats av företrädare för Näringsdepartementet, Telia, Telenor och Goldman Sachs.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ett samgående mellan svenska Telia AB och norska Telenor AS; sammanslagningen ses som en väsentlig förutsättning för att företagen i framtiden skall kunna hävda sig i den allt hårdare konkurrenssituation som förutses i Europa. Genom sammanslagningen bildas en stark, nordisk telekoncern som får en storlek och en konkurrenskraft som främjar kostnadseffektivitet och innovation.

Efter genomfört beredningsarbete har utskottet kommit fram till slutsatsen att svenska staten som ägare kommer i ett mer fördelaktigt läge vid en sammanslagning av Telia och Telenor och en därpå följande börsintroduktion än om Telia skulle kvarstå som självständig aktör – i hel- eller delstatlig ägo. Utskottet betonar att de båda statliga ägarna skall utöva ett professionellt och affärsmässigt ägande av det nya bolaget. Kravet på kapitalavkastning skall sålunda ligga på samma nivå som för liknande europeiska telekombolag. Sammantaget konstaterar utskottet att rimligheten i den i propositionen föreslagna 60/40-procentsfördelningen i ägande mellan den svenska och den norska staten fått stöd av professionell expertis.

Utskottet avstyrker samtliga motioner som väckts med anledning av propositionen. När det gäller frågan om finansiering av utbyggnad av digital infrastruktur, som aktualiseras i en motion, understryker utskottet vikten av att investeringar på området påskyndas och att detta sker i alla delar av landet. Med hänvisning till väntade förslag från IT-infrastrukturutredningen anser utskottet att det inte nu är befogat med någon åtgärd av riksdagen.

Företrädarna för Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna accepterar sammanslagningen av Telia och Telenor under förutsättning att det sker en omförhandling av aktieägaravtalet, så att 16-årsregeln och det s.k. dubbla

vetot försvinner ur avtalet. Om riksdagen inte bifaller denna begäran avvisas propositionen. I en annan reservation (c) tillstyrks sammanslagningen av Telia och Telenor med villkoret att riksdagen uttalar att en utbyggnad av digital infrastruktur skall komma till stånd, med den finansiering som förordas i reservationen. Om riksdagen inte bifaller detta avstyrks propositionen. Folkpartiets representant avstyrker propositionen och förordar i stället att hela Telia skall privatiseras.

Propositionen

I proposition 1998/99:99 föreslås att riksdagen

dels godkänner det av regeringen undertecknade avtalet mellan svenska och norska staten som ägare i respektive Telia AB och Telenor AS om sammanslagning av de bägge företagen (avsnitt 9),

dels bemyndigar regeringen

1. att teckna ett aktieägaravtal om framtida ägarsamarbete med norska staten i fråga om förvaltningen av det nya bolaget i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag till sådant avtal som utgör bilaga till samgåendeavtalet (avsnitt 9),

2. att minska svenska statens ägande i det nya bolaget i enlighet med vad som föreskrivs i aktieägaravtalet (avsnitt 9).

Motionerna

De motioner som väckts med anledning av propositionen är följande:

1998/99:N14 av Per Westerberg m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fusionen mellan Telia och Telenor och samgåendeavtalet,

2. hos regeringen begär en omförhandling av aktieägaravtalet i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. bemyndigar regeringen att privatisera Telia i dess helhet,

4. vid avslag på yrkande 2, avslår propositionen i dess helhet.

1998/99:N15 av Göran Hägglund m.fl. (kd) vari yrkas att riksdagen

1. [avslår] propositionens förslag avseende fortsatt statligt majoritetsäggande under 16 år och det s.k. dubbla vetot i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. i händelse av avslag på föregående yrkande, avvisar regeringens proposition och hos regeringen begär förslag om en ägarspridning av aktier i Telia.

1998/99:N16 av Eva Flyborg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen

1. med avslag på propositionen bemyndigar regeringen att privatisera Telia AB i dess helhet och som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts om en snar utförsäljning av Telia AB,

2. vid avslag på yrkande 1, avslår propositionen och begär en omförhandling av de båda avtalen och att de skall föregås av en opartisk värdering.

1998/99:N17 av Sven Bergström m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utnyttjandet av medel från en försäljning av statliga aktier i Telia-Telenor,
2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om synen på framtida teleinvesteringar,
3. vid avslag på yrkande 2, avslår propositionen,
4. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att höga regionalpolitiska krav även fortsättningsvis måste kunna ställas.

Utskottet

Tidigare riksdagsbeslut

I beslutet om nya riktlinjer för Telia AB som fattades våren 1998 (prop. 1997/98:121, bet. 1997/98:NU14) fastslog riksdagen att Telia skall ha i huvudsak samma möjligheter att utvecklas som övriga aktörer på marknaden. Staten skall utöva ett professionellt och affärsmässigt ägande av Telia. Avkastningen skall ligga på i stort sett samma nivå som gäller för övriga konkurrensutsatta teleoperatörer i Europa. Huvudinriktningen för Telia skall enligt beslutet vara att i Norden och inom Östersjöområdet erbjuda telekommunikationstjänster. I huvudinriktningen ingår den internationella verksamhet som är nödvändig för att tillhandahålla dessa tjänster. Telia skall erbjuda telekommunikationsbaserade informationstjänster där Telias roll är att paketera information till tjänster som görs tillgängliga via Telias olika nät. Annan verksamhet, t.ex. internationella telekommunikationsinvesteringar som inte ingår i huvudinriktningen, skall bedrivas under förutsättning att det bidrar till att stärka Telias lönsamhet och sker med en avkastning som står i överensstämmelse med det risktagande verksamheten innebär. Verksamheten skall komplettera huvudinriktningen. I en reservation (m, fp, kd) avstyrktes propositionen. I stället föreslogs att riksdagen skulle uttala sig för en privatisering av Telia, bl.a. av det principiella skälet att konkurrensutsatt verksamhet inte skall bedrivas i statlig regi. Modifieringar av regeringens förslag till riktlinjer för Telia förordades i två reservationer (v; mp).

Riksdagen beslöt våren 1997 (prop. 1996/97:61, bet. 1996/97:TU5) att de telepolitiska målen skall uppnås genom lagstiftning och dess tillämpning i form av tillståndsgivning och tillsyn. Genom den ökade konkurrensen har marknaden vitaliserats och tillförts nya produkter och tjänster till fördel för konsumenterna. Vidare har priserna fallit. Genom en generell utformning av regleringen med samma villkor för alla operatörer och utan särregler för Telia har staten gjort en tydlig åtskillnad mellan sina roller som reglerare av telemarknaden och ägare till den största aktören, Telia.

Telia AB

Telias mål är att vara det ledande telekommunikationsföretaget i Norden och Östersjöområdet, sägs det i propositionen. Detta gäller både den etablerade fastnätverksamheten och tillväxtområdena mobilkommunikation, Internet och andra IP-baserade (Internet Protokoll) tjänster. Telia är vidare en mycket stark aktör i fråga om försäljning av nätkapacitet till andra aktörer på mark-

naden i både Europa och Förenta staterna. Utanför Europa investerar Telia via dotterbolaget Telia Overseas i licenser på främst det mobila området.

Teliakoncernens affärsverksamhet är grupperad i åtta affärsområden och tre marknadsområden. Affärsområde Nät ansvarar för utveckling och drift av Telias fasta nät samt försäljning av nätkapacitet och nätprodukter till externa intressenter. Affärsområde Publik Kommunikation ansvarar för fasta tjänster till små företag och privatkunder i Norden. Affärsområde Företagskommunikation ansvarar för fasta tjänster och integrerade erbjudanden till stora och medelstora företagskunder i Norden. Affärsområde Mobil Kommunikation ansvarar för mobila tjänster och mobila nät i Norden. Affärsområde System och Service ansvarar för kundutrustning, service och installationskoncept för företagskunder i Norden. Affärsområdena Infomedia respektive Financial Services ansvarar för katalog- och informationstjänster respektive finansiella tjänster och betalservice-tjänster på samtliga valda geografiska marknader. Affärsområde International ansvarar för telekommunikationsverksamheten utanför Norden.

Teliakoncernens nettoomsättning ökade under år 1998 med 12 % efter justering för avyttrad verksamhet. Försäljningsökningen är framför allt en följd av volymtillväxt. Koncernens finansiella ställning stärktes främst genom försäljning av aktie- och fastighetsinnehav. Resultatutvecklingen och den finansiella ställningen för Teliakoncernen framgår av tabell 1.

Tabell 1 Resultatutveckling och finansiell ställning för Teliakoncernen

MSEK	1996	1997	1998
Nettoomsättning	43 324	46 444	51 240
Bruttomarginal (%)	29,8	28,4	31,5
Rörelseresultat	4 796	4 844	7 596
Resultat efter finansiella poster	3 622	4 031	6 798
Nettomarginal (%)	8,2	8,7	13,3
Årets resultat	2 304	2 735	4 491
Räntabilitet på sysselsatt kapital (%)	12,6	11,9	18,0
Räntabilitet på eget kapital efter full skatt (%)	11,0	12,4	18,3
Balansomslutning	61 136	64 202	66 336
Sysselsatt kapital	42 248	44 652	42 544
Soliditet (%)	34,9	35,6	39,5

Telenors mål är att vara det ledande tele-, IT- och medieföretaget i Norge, sägs det i propositionen. Telenor önskar att utveckla företaget vidare till en internationell tele- och IT-koncern. Telenor är för närvarande det enda företaget i Norge som tillhandahåller ett brett utbud av produkter och tjänster inom telefoni och datakommunikation, mobiltelefoni, Internet, IT och satellitkommunikation. Internationellt har Telenor redan intagit en stark position med en prisnivå som är bland de lägsta i Europa och med kvalitet och tjänstebud av hög klass, påpekas det. Telenor är delägare i tolv mobiltelefoniföretag i utlandet. Telenor är bland de största inom satellitdistribuerad radiosändning och har åtta helägda dotterbolag inom satellitkommunikationsområdet. Dessutom har Telenor etablerat utlandsverksamhet inom katalogområdet, Internet och marknader för försäljning av nätkapacitet mellan operatörer.

Telenorkoncernen består av moderbolaget Telenor AS med dotterbolag. Koncernen är organiserad med ett koncerncenter med staber och stödfunktionerna Telenor Kapital og Finans och Telenor FoU. Telenor har totalt nio affärsområden. Affärsområdet Telenor Bedrift ansvarar för de största kunderna. Affärsområdet Telenor Programvare tillhandahåller administrativa och ekonomiska stödsystem till banksektorn, offentlig förvaltning och sjukvården. Affärsområdet Telenor IT-service og Installasjon utför installationer, service och liknande inom telefoni, data, elektronik, säkerhet och integrerade lösningar. Affärsområdet Telenor International utvecklar verksamheter på den internationella marknaden, särskilt inom mobil- och satellitkommunikation samt fasta nät. Affärsområdet Telenor Mobil är Norges ledande leverantör av mobila tjänster. Affärsområdet Telenor Privat tillhandahåller fasta telefonitjänster till privatpersoner och småföretagsmarknaden. Affärsområdet Telenor Nett ansvarar för utbyggnad och drift av det fasta nätet i Norge. Affärsområdet Telenor Nextel är koncernens tyngdpunkt och kompetenscenter inom Internet såväl i Norge som internationellt. Affärsområdet Telenor Plus ansvarar för koncernens satsning på värdeökande tjänster särskilt inom katalogverksamhet, TV-distribution och elektronisk marknad.

Telenorkoncernens nettointäkter under år 1998 uppgick till ca 28 miljarder (norska) kronor, vilket innebär en ökning med 11 % i förhållande till år 1997. Ökningen kommer i huvudsak från nätbaserade tjänster inklusive satellit och mobiltelefoni. Nettoomsättningen har mellan åren 1997 och 1998 ökat med ca 9 % efter justering för köpt och såld verksamhet. Resultatutvecklingen och den finansiella ställningen för Telenorkoncernen framgår av tabell 2.

MNOK	1996	1997	1998
Nettoomsättning	22 170	25 518	28 380
Rörelseresultat	2 613	2 081	2 456
Resultat efter finansiella poster	2 354	1 915	2 507
Årets resultat	1 910	1 200	1 286
Nettomarginal (%)	10,6	7,5	8,8
Räntabilitet på sysselsatt kapital (%)	10,6	10,6	11,6
Räntabilitet på eget kapital efter skatt (%)	14,4	8,1	7,8
Totalt kapital	29 580	33 628	39 780
Sysselsatt kapital	20 393	42 764	29 343
Soliditet (%)	49,6	44,7	44,4

Propositionen

Regeringen begär riksdagens godkännande av det av regeringen undertecknade avtalet mellan svenska och norska staten som ägare i respektive Telia AB och Telenor AS om sammanslagning av de bägge företagen. Vidare begär regeringen riksdagens bemyndigande att dels teckna ett aktieägaravtal om framtida ägarsamarbete med norska staten i fråga om förvaltningen av det nya bolaget i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag till sådant avtal som utgör bilaga till samgåendeavtalet, dels minska svenska statens ägande i det nya bolaget i enlighet med vad som föreskrivs i aktieägaravtalet.

Mot bakgrund av utvecklingen i telekommunikationsbranschen bedömer regeringen att en sammanslagning av Telia och Telenor är en väsentlig förutsättning för att de bägge företagen i framtiden skall kunna hävda sig i den allt starkare konkurrenssituation som förutses i Europa. Regeringen har vid sin värdering av de bägge bolagen kommit fram till att Telias värde motsvarar 60 % av värdet för det bolag som uppstår genom en sammanslagning. Det nya bolagets inriktning bör vara att arbeta inom telekommunikationssektorn i vid mening utan begränsningar i fråga om geografiskt arbetsområde eller i fråga om produktutbud. Sammanslagningen innebär även att ett slagkraftigare företag inom IT-sektorn bildas med bas i Sverige, vilket medför fördelar för leverantörsindustri och för näringsliv och förvaltning som utnyttjar IT-industrins tjänster och produkter, anser regeringen. Det nya bolaget medför också att den svenska kapitalmarknaden tillförs ett bolag med en mycket spridd aktie, vilket vitaliserar den marknaden ytterligare.

Samgåendeavtalet är för sin giltighet beroende bl.a. av den svenska riksdagens respektive det norska stortingets godkännande samt av att EG-kommis-

sionen godkänner sammanslagningen. Vidare skall tillstånd till förvärvet ha lämnats enligt norsk förvärvslagstiftning. Samgåendeavtalet kan sägas upp om nödvändiga parlamentariska beslut för sammanslagningen inte har tagits före parlamentens sommaruppehåll. Avtalet kan också sägas upp av den svenska staten om ett villkorslöst godkännande enligt norsk förvärvslagstiftning inte erhållits före näringsutskottets slutliga behandling av propositionen. Avtalet kan vidare sägas upp om tillträde inte har skett inom nio månader från dagen för undertecknandet. Avtalet styrs av svensk lag, och eventuella tvister skall avgöras genom skiljeförfarande i Köpenhamn och i enlighet med danska skiljedomsregler.

I aktieägaravtalet kommer parterna överens om att det nya bolaget skall verka för att bibehålla och utveckla både Telias och Telenors verksamheter på deras respektive hemmarknader, fullgöra sina åtaganden vad gäller samhällsomfattande tjänster samt erbjuda effektiv service. Parterna är ense om att det nya bolaget skall ha det oberoende som behövs för att driften skall ske på affärsmässiga grunder med målsättningen att öka värdet på aktierna för samtliga aktieägare och på ett sätt som möjliggör för bolaget att tillgodose sitt nuvarande och framtida kapitalbehov på internationella kapitalmarknader. Parterna är också eniga om att aktierna skall börsintroduceras så snart det är praktiskt möjligt och senast under år 2000. I detta syfte har de enats om en plan för hur börsintroduktionen skall ske. Vidare har parterna kommit överens om att aktierna skall noteras på Stockholms Fondbörs och Oslo börs samt på andra lämpliga internationella börser. Börsintroduktionen skall genomföras i anslutning till ett offentligt erbjudande. Parterna har kommit överens om att genomföra aktieförsäljningar så att varken den svenska eller den norska staten skall äga mer än 33,4 % av aktierna i bolaget (paritet). Stråvan är att paritet skall ha uppnåtts inom 18 månader från börsintroduktionen. Det är de svenska och norska regeringarnas avsikt att tillsammans behålla en majoritet av aktierna (51 %), och ett ömsesidigt samråd skall äga rum innan någon förändring sker av denna policy. Innan paritet uppnåtts är parternas rätt att överlåta aktierna begränsad.

Det är parternas avsikt att det nya bolaget, som skall ha en styrelse vilken sammansatts med hänsyn till ledamöternas särskilda erfarenhet av internationell affärsverksamhet och utifrån andra kommersiella och allmänna hänsyn, skall ha det oberoende som är anpassat till bolagets affärsmässiga utveckling på de konkurrensutsatta telekommunikationsmarknaderna. Styrelsen skall bestå av åtta ledamöter, varav den svenska och den norska staten vardera utser fyra ledamöter. Därutöver skall det finnas styrelsemedlemmar utsedda av arbetstagarna och deras organisationer. Efter att paritet har uppnåtts skall envar av parterna ha rätt att nominera styrelseledamöter i förhållande till sitt aktieinnehav. Styrelsens ordförande skall utses av den svenska staten fram till dess att paritet uppnåtts, dock längst under tre år. Därefter skall ordföranden väljas för en period av två år och växelvis nomineras av den norska staten och den svenska staten.

Avtalet är bindande för parterna under 16 år. Avtalet kan sägas upp om endera partens andel understiger 25,5 % av aktierna. Vidare kan avtalet sägas upp för det fall endera parten gör sig skyldig till väsentligt avtalsbrott. Också aktieägaravtalet styrs av svensk lag, och eventuella tvister skall avgöras

genom skiljeförfarande i Köpenhamn och i enlighet med danska skiljedomsregler.

En förutsättning för att kunna medverka i industriell omstrukturering är som regel att det företag som vill agera har en börsnoterad aktie, sägs det i propositionen. Det är regeringens bedömning att betydande synergivinster uppkommer genom kostnadsminskningar, genom bättre utnyttjande av produkter och tjänster samt genom större konkurrenskraft på de marknader där de bägge företagen varit och ett har en svag position. Sammanslagningen med Telenor och den möjlighet som börsnoteringen innebär ger ytterligare utrymme för investeringar i den svenska infrastrukturen och den internationella infrastruktur som är en väsentlig bas för svenska företags konkurrenskraft. Staten har låtit utföra jämförande värderingar av Telia och Telenor. En ingående undersökningsprocess (s.k. due diligence) har genomförts. Slutsatsen av dessa analyser är att ett förhållande mellan de två ländernas aktieinnehav i det nya bolaget bör vara 60 % för den svenska staten och 40 % för den norska staten. Regeringen gör, baserat på genomförda analyser, bedömningen att värdet på statens aktier blir större om transaktionen genomförs än om så inte blir fallet. Avtalen är kommersiella och ger det nya bolaget möjlighet att verka på samma affärsmässiga villkor som konkurrenterna.

Eftersom det är fråga om ett bolag som kommer att börsintroduceras är det viktigt att staten har samma rörelsefrihet som övriga ägare i börsföretag när det gäller att medverka i förändringar som gagnar bolaget och därmed även ägaren. Regeringen vill därför ha riksdagens medgivande att minska statens ägarandel. Detta mandat skall dock inte omfatta möjlighet att minska ägandet så att det sammantagna ägandet av den svenska och norska staten understiger 51 %. Det nya bolaget skall arbeta på rent affärsmässiga grunder och skall ge en avkastning och en värdetillväxt för ägarna som ligger minst i nivå med övriga större europeiska telekommunikationsoperatörer. Det skall ankomma på regeringen att fatta de beslut som erfordras för att genomföra sammanslagningen. De kostnader som kommer att uppstå för staten i samband med aktieförsäljningen skall belasta anslaget Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (G 3) inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Sammanslagningen kräver godkännande av EG-kommissionen enligt rådets förordning (EEG) nr 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer, erinras det om i propositionen. Ett sådant godkännande kan eventuellt komma att lämnas efter det att riksdagen fattat beslut i detta ärende. Ett godkännande kan förenas med villkor som medför att det nya bolagets struktur i vissa avseenden kan behöva ändras. Det skall i första hand ankomma på det nya bolagets styrelse och ledning att fatta beslut i dessa frågor.

Motionerna

En privatisering av Telia har under lång tid varit ett krav från Moderata samlingspartiet, påpekas det i motion 1998/99:N14 (m). Motionärerna välkomnar därför regeringens initiativ att i samband med fusionen med Telenor påbörja en privatisering av Telia. En fusion mellan Telia och Telenor har förutsättningar att skapa ett av Europas större och mer betydelsefulla telekommunikationsföretag, anser motionärerna. När det gäller avtalet om ett samgående

mellan Telia och Telenor har de därför inga synpunkter annat än att regeringen inte visat på rimligheten i prissättningen av de båda bolagen och den inbördes relationen. En sådan redovisning skall visa på respektive bolags uppskattade marknadsvärde och respektive bolags inbördes styrkor och svagheter. Även en bedömning av den tänkta ”politiska rabatten” bör redovisas. Vid en enkel s.k. P/E-värdering av bolagen kan relationerna i ägarandelar förefalla rimliga medan en värdering efter omsättning eller substans ger ett inte oväsentligt annorlunda resultat med en större svensk ägarandel, anför motionärerna.

Motionärerna avvisar helt det föreliggande förslaget till aktieägaravtal och anser att en omförhandling är nödvändig för att riksdagen skall kunna godta propositionen. Det framförs kritik i motionen i följande tre avseenden: *För det första* andas avtalet ambitioner till politisk styrning av bolagets verksamhet, vilket är oacceptabelt i en mycket hård internationell telekonkurrens; endast strikt kommersiellt beslutsfattande kan accepteras. *För det andra* låser aktieägaravtalet fast ett statligt majoritetsägande under minst 16 år framöver, såvida inte bägge länderna blir eniga om något annat. Det sänker priset på aktierna med mellan 10 och 30 % av priset och medför förluster på tiotals miljarder kronor. Dessa drabbar främst de svenska skattebetalarna som har en större ägarandel än de norska, vilket är helt oacceptabelt. Det skadar också bolaget genom att det minskar möjligheterna till fortsatta strukturaffärer. *För det tredje* bör teleservice, s.k. universal services som alla har rätt att ha tillgång till, upphandlas om den inte kan uppnås på kommersiella villkor. Sammanfattningsvis ger avtalet intryck av starka ambitioner till politisk styrning av det nya företags verksamhet, menar motionärerna och framhåller att endast strikt kommersiellt beslutsfattande är acceptabelt.

Den politiska styrning som det nya företaget får genom aktieägaravtalet kan komma att tvinga fram en rabatt på aktierna som skulle kunna sänka priset med 75 miljarder kronor, anför motionärerna vidare. De anser att aktieägaravtalet i stället skall stadga att statsägande inom bolaget inom överskådlig tid skall gå under 50 % för att senare helt upphöra från svensk sida. Vidare bör avtalet innehålla krav på strikt kommersiellt beslutsfattande utan politisk inblandning, anför det. Om riksdagen inte vill begära en omförhandling av aktieägaravtalet, förordar motionärerna att propositionen skall avslås i dess helhet.

Riksdagen bör avslå regeringens förslag om fortsatt statligt majoritetsägande under 16 år och det s.k. dubbla vetot, anför det i motion 1998/99: N15 (kd). I händelse av avslag på detta yrkande bör hela propositionen avslås och riksdagen bör hos regeringen begära förslag om en ägarspridning av aktier i Telia, anser motionärerna. De menar att det som sägs i propositionen om att staten skall utöva ett professionellt och affärsmässigt ägande av det nya bolaget och att avkastningen skall ligga på samma nivå som gäller för övriga konkurrensutsatta teleoperatörer är en viktig förutsättning. Hur det skall bli reellt möjligt med ett statligt majoritetsägande i 16 år har motionärerna dock svårt att inse. En sådan politisk blockering sägs inte höra hemma i den rådande snabbt föränderliga telekomvärlden. Motionärerna menar att ett långsiktigt statligt majoritetsägande – som i praktiken innebär att två länders regeringar har vetorätt mot mer omfattande ägarförändringar – kom-

mer att förhindra framtida strukturaffärer. Detta är en oacceptabel del av avtalet, som innebär att handlingsutrymmet för kommande regeringar beskärs och att parlamentet i vårt grannland i praktiken ges vetorätt, anför motionärerna.

Ett skäl att rikta kritik mot de svenska och norska regeringarnas preliminära överenskommelse är att underlaget för aktiefördelningen saknas i propositionen, anføres det vidare i motionen. Om t.ex. resultatet efter finansiella poster skulle fungera som ett underlag för den procentuella värderingen av företagen skulle ägarfördelningen bli ungefär 75/25 %, i stället för propositionens 60/40-procentsfördelning, sägs det. Har näringsminister Björn Rosengren varit tvungen att pruta ned värdet på Telia för att över huvud taget få en affär till stånd, undrar motionärerna. Goldman Sachs, den utländska expertis som regeringen anlitat för en bedömning av det rimliga i fördelningen 60/40, bygger sin värdering på underlag från Telia och en bedömning av företaget McKinsey & Co angående affärens synergieffekter, konstaterar motionärerna. Detta gör det svårt för oppositionen att bilda sig någon uppfattning om huruvida fördelningen kan anses vara försvarbar ur skattebetalarnas, statens och företagens synvinkel, sägs det. Enligt bedömare hos investmentbanker förväntas det nya bolaget få ett marknadsvärde på 300 miljarder kronor, vilket innebär att 1 % i skillnad i värderingsfördelning betyder 3 miljarder kronor, påpekar motionärerna. De förutsätter att regeringen under riksdagens beredning kan presentera ett underlag som visar bakgrunden till fördelningen av ägandet. Om detta skulle visa att överenskommelsen inte vilar på en stabil grund är det, enligt motionärerna, skäl att avvisa regeringens förslag.

Frågan om i vilket land de två viktiga tillväxtverksamheterna mobiltelefoni och Internet kommer att baseras har flitigt diskuterats efter det att uppgörelsen blev känd, konstaterar motionärerna vidare. De anser att en lokalisering av dessa affärsområden till Norge förmodligen kommer att få synliga effekter i form av sysselsättningsminskningar för redan befintliga verksamheter i Sverige samt att nya sysselsättningstillfällen kommer att förläggas i Norge i stället för i Sverige. Det nära samarbetet mellan Telia och telekomföretaget Ericsson utgör en viktig förklaring till Sveriges framstående position inom både fast och mobil telefoni, erinrar motionärerna om. På liknande sätt finns det för närvarande ett antal små företag som på olika sätt är beroende av Telia som samarbetspartner och kund. Om beslutsfattandet flyttas till Norge kommer inte bara det geografiska avståndet att öka utan även avståndet till dem som fattar de strategiska besluten, säger motionärerna. De befarar att resultatet kan bli att det norska näringslivet gynnas på bekostnad av det svenska. Sverige och Telia bör därför med kraft verka för att de strategiska verksamheterna förläggs till Sverige, anför motionärerna.

Centerpartiet har inget i sak att invända mot samgåendet mellan Telia och Telenor, men partiet är dock tveksamt till att staterna skall förbinda sig att ha aktieinnehav under 16 år, sägs det i motion 1998/99:N17 (c). Eftersom en förändring sannolikt kräver omförhandling av avtalet avvisar motionärerna dock inte det föreliggande förslaget.

Centerpartiet har tidigare föreslagit att det skall tas initiativ till en s.k. digital allemansrätt, i vilken en väsentlig del är att alla hushåll och företag snabbt ges access till en bredbandskommunikation via ett fibernät, erinras det om.

Medel som frigörs vid en försäljning av delar av statens aktieinnehav i det nya bolaget som skall bildas av de sammanslagna Telia och Telenor bör avsättas såsom ägarkapital i ett helägt statligt bolag, syftande till att finansiera eller delfinansiera den digitala infrastrukturen, anför motionärerna och hänvisar till ett likartat krav i Centerpartiets motion 1998/99:Fi16 med anledning av 1999 års ekonomiska vårproposition (prop. 1998/99:100). Avkastningskravet på det insatta kapitalet bör inledningsvis vara mycket lågt satt, och även framgent bör detta krav vara modest, då ett av syftena med en statligt finansierad utbyggnad är att anslutningsavgifterna skall kunna vara låga och likvärdiga i hela landet, anför motionärerna och föreslår ett tillkännagivande i saken.

Sammanfattningsvis anser Centerpartiet att det finns starka skäl som talar för att Sverige skall investera i ett nytt accessnät byggt på fiberteknik till alla hushåll och företag, sägs det. Hur investeringen sker är mindre intressant, men nu är av intresse hur frågan om det framtida ägandet av detta accessnät kan påverka affären mellan svenska och norska staten om sammanslagning av Telia och Telenor, anför motionärerna. De anser att ägarfrågan för fibernätet bör prövas utifrån flera olika aspekter och att det är för tidigt att uttala sig om den ena eller andra konstruktionen. Av denna anledning anser motionärerna att riksdagen nu bör uttala att den ser sig oförhindrad att besluta om framtida investering i och framtida ägande av ett nytt parallellt eller kompletterande accessnät byggt på ett nationellt fibernät. Om detta inte vinner riksdagens bifall yrkar motionärerna avslag på propositionen och återförvisning av ärendet till omförhandling av avtalen med beaktande av det anförda. I övrigt förutsätter motionärerna att sammanslagningen inte skall försämra tillgänglighet och service eller utbud av nya tjänster på små orter och i glesbygd. Bildandet av ett nytt internationellt telekombolag får inte gå ut över regionalpolitiska ambitioner utan skall tvärtom bidra till att fler kan nyttiggöra sig goda teleförbindelser, anser motionärerna. De påpekar att detta visserligen inte primärt regleras av avtal utan av lagstiftning men anser att det är av vikt att riksdagen ändå gör ett uttalande i saken.

I motion 1998/99:N16 (fp) yrkas avslag på propositionen. I stället föreslås regeringen få bemyndigande att privatisera Telia i dess helhet och anmodas att genomföra en omförhandling av samgående- och aktieägaravtalen efter en opartisk värdering. Motionärernas främsta invändning mot regeringens förslag är av ideologisk, principiell natur; staten skall inte äga företag annat än i undantagsfall. Staten skall inte ha den dubbla rollen att både bestämma om spelreglerna och agera på marknaden. Ett fortsatt statligt majoritetsägande är inte motiverat i detta fall, anser motionärerna. Staten har att dra upp riktlinjerna och ramarna för vad som är acceptabelt genom lagar och förordningar och samtidigt motverka monopol.

Det avgörande felet i regeringens avtalsförslag är att det statliga majoritetsägandet förutsätts kvarstå under 16 år, vilket är en mycket lång tid på ett så dynamiskt område som marknaden för teletjänster, anför motionärerna. De säger att det är möjligt att det är en bra affär att Telia går samman med Telenor, men de anser att detta är en fråga som borde ha avgjorts på affärsmässiga och inte på politiska grunder. En börsintroduktion och avveckling av det statliga majoritetsägandet bör föregå eventuella strukturaffärer, anför mot-

ionärerna. De anser vidare att det inte är möjligt att i grunden värdera affären och att det är rimligt att en affär av denna omfattning inte avgörs utan att alla tänkbara alternativ övervägts. Motionärerna inser att det finns begränsningar för hur öppet en sådan analys kan göras och hur öppet olika överväganden kan redovisas, men de framhåller att varken propositionen eller dess underlag ger några indikationer på att regeringen övervägt olika alternativ. Riksdagen bör som "ägare" inte acceptera det sätt på vilket "styrelsen", dvs. regeringen, handlagt denna fråga, anför motionärerna.

Även om det vore så att ett samgående mellan Telia och Telenor för närvarande är det bästa för Telia, kan den värdering som legat till grund för ägarfördelningen mellan den svenska och norska staten diskuteras, anser motionärerna. De hänvisar till att det finns indikationer på, t.ex. i form av omsättningsmätt, att en värdering på ungefär 65/35 % vore motiverad i stället för den 60/40-fördelning som regeringen accepterat. En sådan felvärdering innebär att svenska staten förlorar i storleksordningen 10 miljarder kronor, säger motionärerna. De anser att detta visar på problemet med ett samgående innan de två företagen börsnoterats och att en värdering hade underlättats om det hade funnits börsvärden att basera den på. Den av regeringen valda modellen innebär en omvänd tågordning, där det, enligt motionärerna, är oundvikligt att ovidkommande politiska hänsyn kommer in i bilden. En opartisk värdering är därför ett rimligt krav innan riksdagen kan ta ställning i frågan, anför motionärerna. De hävdar att ett ytterligare område där politiska hänsyn tagits är diskussionen om förläggningen av olika delar av verksamheten eller dess ledning, bl.a. förläggningen av mobiltelefoni och Internetverksamhet. Frågan har inte kunnat lösas i förväg utan fått överlätas till den nya företagsledningen, konstaterar motionärerna.

Den största affären i Norden på flera år kräver grundlig analys, anför motionärerna avslutningsvis. De framhåller att de som riksdagsledamöter dock endast haft sedvanlig motionstid, dvs. 15 dagar, för ett ställningstagande i frågan. Vidare konstateras att utskottets ledamöter inte förrän efter halva motionstiden fått ta del av det hemligstämplade underlag som innehåller analysen av de viktigaste frågorna i affären och att riksdagen som helhet inte kommer att få ta del av detta underlag. Slutenheten i affären kan kontrasteras mot den öppenhet och den livliga debatt som präglat strukturförändringar under senare tid bland svenska börsnoterade företag, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Upplysningar och synpunkter i ärendet

Utskottet har vid beredningen av ärendet på begäran fått tillgång till den aktuella akten, som är hemligstämplad, hos Näringsdepartementet.

Vidare har upplysningar och synpunkter i ärendet lämnats av företrädare för Näringsdepartementet, Telia, Telenor och Goldman Sachs.

Utskottets ställningstagande till ägarrelationen 60/40 % för Telia/Telenor baseras på det hemligstämplade underlagsmaterial som utskottet fått ta del av och på de kompletterande upplysningar som lämnats. Enligt Näringsdepartementet är relationen 60/40 % kompromissresultatet av den förda förhandlingen. I det hemligstämplade underlagsmaterialet ingår en s.k. fairness opinion från Goldman Sachs, som den svenska regeringen anlitat vid bedömningen av affären. En fairness opinion betyder att Goldman Sachs, efter en genomgång och analys av affären, funnit den vara rimlig ur finansiell synvinkel för uppdragsgivaren, den svenska regeringen.

De övriga parterna har anlitat andra bedömare. Telia har anlitat J P Morgan, den norska regeringen Merrill Lynch och Telenor Hongkong Shanghai Bank Corporation (HSBC). Telia har bekräftat att J P Morgan utfärdat en fairness opinion, men lämnar inte ut den med hänvisning till att det rör sig om internt arbetsmaterial. Motsvarande gäller beträffande Telenor. Utskottet har dock fått tillgång till den fairness opinion som Merrill Lynch lämnat till den norska regeringen.

16-årsregeln

Enligt Näringsdepartementets syn på aktieägaravtalet kan 16-årsregeln ändras om parterna är överens om det. Detta bör, enligt departementet, ses i ljuset av det som står i avtalets avsnitt 1.1 a om affärsmässighet och oberoende. Därtill kommer att endera parten alltid har möjlighet att bringa avtalet till upphörande genom att sälja aktier. Enligt aktieägaravtalets avsnitt 7.2 om uppsägning kan avtalet sålunda sägas upp om endera partens andel understiger 25,5 % av aktierna.

Godkännanden av affären

Sammanslagningen kräver som nämnts – förutom godkännande av den svenska riksdagen – också godkännande av det norska stortinget och av EG-kommissionen. Sverige och Norge anmälde fusionen till EG-kommissionen i slutet av april 1999. Stortinget planerar att fatta beslut i frågan i början av juni 1999.

Sammanslagningen måste vidare vara förenlig med den norska förvärvslagstiftningen. Det norska Närings- och handelsdepartementet har nyligen fattat beslut om att så är fallet.

Finansiering av digital infrastruktur

I motion 1998/99:N17 (c) föreslås, som nämnts, att medel från en försäljning av statens aktier i det nya bolaget skall användas för utbyggnad av den digitala infrastrukturen. Motionsyrkanden om en sådan utbyggnad har behandlats av trafikutskottet senast under våren 1999 (bet. 1998/99:TU4 s. 17). Trafikutskottet redovisade att statens ansvar för infrastrukturen på IT-området omfattar det grundläggande telenätet. Genom telelagen (1993:597) fastställs

såsom ett övergripande mål att enskilda och myndigheter skall få tillgång till effektiva telekommunikationer till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnader. I lagen regleras att var och en skall ha möjlighet att från sin stadigvarande bostad eller fasta verksamhetsställe utnyttja telefonitjänst till ett rimligt pris inom ett allmänt tillgängligt telenät. Med teletjänst avses överföring av tal, telefax samt datakommunikation via låghastighetsmodem.

Trafikutskottet hänvisade vidare till att regeringen sommaren 1998 har tillsatt en särskild utredare, landstingsdirektör Jan Grönlund, med uppdrag att undersöka tillgången till avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur ur ett regionalt och socialt perspektiv (dir. 1998:61) – den s.k. IT-infrastrukturutredningen. Utredaren skall kartlägga den befintliga infrastrukturen och bl.a. särskilt undersöka kommunernas pågående infrastrukturbyggnad. Med kartläggningen som grund skall en analys göras av de tekniska utvecklingstendenserna och de behov som därvid kan väntas uppstå. Utredaren skall presentera förslag till hur staten i samverkan med näringsliv och teleoperatörer kan medverka till att en god regional och social täckning av avancerad informations- och kommunikationsteknisk infrastruktur kan uppnås. Uppdraget skall redovisas senast den 11 juni 1999.

Trafikutskottet anförde att det är mycket viktigt att en avancerad informations- och kommunikationsteknisk digital infrastruktur snabbt byggs ut i landet med god regional och social täckning och att pågående utrednings- och beredningsarbete därför är av stor betydelse. Trafikutskottet ansåg att något initiativ från riksdagens sida inte då var erforderligt och avstyrkte de aktuella motionerna. I reservationer (m, kd, fp; v; c) redovisades respektive partiers ståndpunkter i frågan. Riksdagen följde trafikutskottet.

Trafikutskottet har vidare nyligen i sitt yttrande 1998/99:TU1y till finansutskottet över vårpropositionen (prop. 1998/99:100) behandlat ett motionsyrkande (c) om att staten bör ta ansvar för utbyggnaden av ett finmaskigt optiskt fibernät. Trafikutskottet hänvisar till det nyssnämnda betänkandet och till utredningen. Trafikutskottet noterar att regeringen i vårpropositionen (utg.omr. 22) framhåller betydelsen av en utbyggd, avancerad infrastruktur liksom en höjning av IT-kompetensen så att den nya tekniken blir mer tillgänglig för alla i hela landet. I en avvikande mening (c) till yttrandet anføres att staten bör ansvara för att det byggs ett finmaskigt optiskt fibernät, genom vilket alla hushåll och företag i landet ansluts till knutpunkter och att mycket talar för att den finmaskiga infrastrukturen bör hanteras av ett statligt verk eller bolag. Redan i budgetpropositionen för år 2000 bör regeringen presentera ett förslag om den institutionella lösningen och den praktiska finansieringen av ett finmaskigt fibernät, sägs det i den avvikande meningen.

Näringsminister Björn Rosengren besvarade våren 1999 en interpellation (1998/99:140) av Lena Ek (c) om bredband till hushåll och företag. Näringsministern delade åsikten att det är angeläget att företag och enskilda i hela landet får likvärdig tillgång till modern IT-infrastruktur och hänvisade till den nämnda utredningen.

Inledning

Utskottet behandlar först frågan om finansiering av digital infrastruktur. Därefter tas aktieägaravtalet upp och sist samgåendeavtalet och det statliga ägandet.

Finansiering av digital infrastruktur m.m.

Näringsutskottet anser i likhet med trafikutskottet att det är mycket viktigt att den digitala infrastrukturen snabbt byggs ut i landet. I flera propositioner och betänkanden under senare år har regering och riksdag slagit fast vikten av allas tillgång till informationstekniken och informationstjänster, t.ex. i 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150). I ett särskilt avsnitt (1.5.2) i finansplanen om delaktighet i informationssamhället anfördes bl.a. att det i den nya informationstekniken finns både tillväxtpotential för samhället som helhet och utsikter att nå ökad effektivitet, bekvämare vardag och bättre liv. Hela Sveriges befolkning måste därför bli delaktig i informations-samhället, sades det.

Tillgången till den nya informationstekniken utvecklas emellertid långsamt, vilket leder till att företag i utflytningsregionerna får minskad konkurrenskraft på grund av låg tillgänglighet, många tekniska avbrott och höga kostnader vid användning av IT-tekniken. Glesbygdsverket påtalade nyligen dessa problem och visade exempel på att en del av de nya s.k. call-centerföretagen, som har stor betydelse för glesbygden, håller på att flytta sin verksamhet därifrån, eftersom de inte kan garanteras den erforderliga säkerheten i data- och telekommunikationerna.

Även för den enskilde är den nya tekniken ovärderlig för kompetenshöjning och kommunikation. Tillgång till snabb information betyder mycket för att utveckla innovationskraften i utsatta regioner. Att påskynda utbyggnaden av hög kapacitet inom informationstekniken i glesbygden innebär att ge cirka en miljon människor en möjlighet att följa med i utvecklingen på detta område.

Det nya bolaget kommer att vara konkurrensutsatt och skall uppfylla de krav som ställs i lagstiftning och koncessionsvillkor rörande verksamheten på telekommunikationsmarknaden. Bolaget kan därmed inte subventionera verksamhet. Marknaden kommer sannolikt att utvecklas starkt de närmaste åren. Därtill kommer att investeringskostnaderna för informationsteknisk infrastruktur kan förväntas sjunka, vilket gör att investeringarna även i glesbygd kan väntas öka. Utskottet vill dessutom påpeka att staten och statligt ägda företag gör betydande investeringar i nät av olika slag; som exempel kan nämnas Banverket, Svenska Kraftnät och Teracom AB.

Enligt utskottets bedömning kommer det att krävas ytterligare insatser för att företag och individer i glesbygden skall kunna delta i den fortsatta utvecklingen på området. Utskottet vill därför med skärpa understryka vikten av att investeringar påskyndas och att detta sker i alla delar av landet. Lika viktigt är att kostnaden för att nyttja den aktuella tekniken blir någorlunda lika, oavsett var i landet man befinner sig. Staten måste ta ansvar för denna

utveckling, och en ansvarsfördelning bör komma till stånd mellan staten och kommunerna.

IT-infrastrukturutredningen kommer, som nämnts, att lämna sina förslag inom kort. Utskottet utgår ifrån att regeringen därefter återkommer till riksdagen med ställningstagande till utredningens förslag. Med hänvisning härtill anser utskottet att det inte nu är befogat med någon åtgärd av riksdagen i den här aktuella frågan. Motion 1998/99:N17 (c) avstyrks därmed i berörda delar.

Aktieägaravtalet

Utskottet ser sammanslagningen av Telia och Telenor som en väsentlig förutsättning för att företagen i framtiden skall kunna hävda sig i den allt hårdare konkurrenssituation som förutses i Europa. Genom sammanslagningen bildas en stark, nordisk telekoncern som får en storlek och en konkurrenskraft som främjar kostnadseffektivitet och innovation. Detta kan beräknas medföra affärsmässiga fördelar, ökad konkurrenskraft och större värden för ägarna. En stor aktör kan också bedömas ha större möjligheter att utnyttja expensionspotentialen på den internationella marknaden.

En förutsättning för att kunna medverka i industriell omstrukturering är som regel att det företag som vill agera har en börsnoterad aktie. Genom att utnyttja den kan företag förvärvas och ytterligare fusioner genomföras. Detta ökar ytterligare företagets konkurrenskraft och därmed värdet på aktieinnehavet. Regeringen har, som nämnts, gjort bedömningen att betydande synergievinster uppkommer genom kostnadsminskningar, genom bättre utnyttjande av produkter och tjänster samt genom större konkurrenskraft på de marknader där de bägge företagen vart och ett har en svag position.

Utskottet har efter det genomförda beredningsarbetet kommit fram till slutsatsen att svenska staten som ägare kommer i ett mer fördelaktigt läge vid en sammanslagning av Telia och Telenor och en därpå följande börsintroduktion än om Telia skulle kvarstå som självständig aktör – i hel- eller delstatlig ägo. Det är viktigt att framhålla att de båda statliga ägarna skall utöva ett professionellt och affärsmässigt ägande av det nya bolaget. Kravet på kapitalavkastning skall sålunda ligga på samma nivå som för liknande europeiska telekombolag.

Goldman Sachs, som den svenska regeringen anlitat vid bedömningen av affären, har som tidigare nämnts utfärdat en fairness opinion, vilken utskottet tagit del av. Denna fairness opinion innebär att Goldman Sachs, efter en genomgång och analys av affären, funnit den vara rimlig ur finansiell synvinkel för uppdragsgivaren, den svenska regeringen. Likaså har Merrill Lynch, som den norska regeringen anlitat, utfärdat en fairness opinion, vilken utskottet på begäran fått ta del av. Även J P Morgan och HSBC har för Telias respektive Telenors räkning utfärdat var sin fairness opinion. Sammantaget konstaterar utskottet att rimligheten i den i propositionen föreslagna 60/40-procentsfördelningen fått stöd av professionell expertis.

Aktieägaravtalet har, enligt utskottets mening, fått en bra balans mellan långsiktighet och flexibilitet. Parternas inställning att det är ett långsiktigt projekt kommer bl.a. till uttryck i att den samlade statliga ägarandelen inte skall understiga 51 % och att avtalet skall gälla i 16 år. Beträffande det sist-

nämnda vill utskottet påpeka att det dock inte innebär en absolut låsning, utan att det skall ses som ett uttryck för en långsiktig intention från de båda regeringarnas sida. 16-årsregeln kan, som tidigare nämnts, ändras om parterna är överens om det. Skulle någondera parten sälja aktier så att andelen skulle understiga 25,5 % kan avtalet också sägas upp av den andra parten.

De farhågor som framförs i bl.a. motionerna 1998/99:N14 (m), 1998/99:N15 (kd) och 1998/99:N16 (fp) för att 16-årsregeln och det s.k. dubbla vetot kommer att innebära en låsning av det nya bolagets verksamhet och att aktierna skulle drabbas av en politisk rabatt anser utskottet alltså överdrivna. Det nya bolaget skall drivas affärsmässigt och ägandet skall utövas professionellt.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i berörd del och avstyrker de nyssnämnda motionerna, liksom motion 1998/99:N17 (c), i motsvarande delar.

Samgåendeavtalet och det statliga ägandet

Utskottet ställer sig, som redovisats, bakom regeringens förslag om en sammanslagning av Telia och Telenor. Riksdagen bör alltså godkänna det av regeringen undertecknade avtalet mellan svenska och norska staten som ägare i respektive Telia och Telenor om sammanslagning av de bägge företagen. Vidare anser utskottet att regeringen bör ges bemyndigande att minska statens ägande i det nya bolaget i enlighet med vad som föreskrivs i aktieägaravtalet.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i de båda berörda delarna och avstyrker de här aktuella motionerna 1998/99:N14 (m), 1998/99:N15 (kd), 1998/99:N17 (c) och 1998/99:N16 (fp) i motsvarande delar.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *finansiering av digital infrastruktur m.m.*
att riksdagen avslår motion 1998/99:N17 yrkandena 1, 2 och 4,
res. 1 (m, kd, fp) – motiv.
res. 2 (c)

2. beträffande *aktieägaravtalet*
att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:99 i denna del och med avslag på motionerna 1998/99:N14 yrkande 2, 1998/99:N15 yrkande 1, 1998/99:N16 yrkande 1 och 1998/99:N17 yrkande 3 i denna del bemyndigar regeringen att teckna ett aktieägaravtal om framtida ägarsamarbete med norska staten i fråga om förvaltningen av det nya bolaget i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag till sådant avtal som utgör bilaga till samgåendeavtalet och som framgår av propositionen,

- res. 3 (m, kd)*
res. 4 (c) – villk. res. 2
res. 5 (fp)

3. beträffande *samgåendeavtalet och det statliga ägandet* att riksdagen med bifall till proposition 1998/99:99 i denna del och med avslag på motionerna 1998/99:N14 yrkandena 1, 3 och 4, 1998/99:N15 yrkande 2, 1998/99:N16 yrkande 2 och 1998/99:N17 yrkande 3 i denna del

dels godkänner det av regeringen undertecknade avtalet mellan svenska och norska staten som ägare i respektive Telia AB och Telenor AS om sammanslagning av de bägge företagen,

dels bemyndigar regeringen att minska svenska statens ägande i det nya bolaget i enlighet med vad som föreskrivs i aktieägaravtalet.

res. 6 (m, kd) – villk. res. 3

res. 7 (c) – villk. res. 2

res. 8 (fp) – villk. res. 5

Stockholm den 27 maj 1999

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m), Barbro Andersson Öhrn (s), Reynoldh Furustrand (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Sylvia Lindgren (s), Ola Karlsson (m), Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Ingegerd Saarinen (mp), Åke Sandström (c), Eva Flyborg (fp) och Karl Gustav Abramsson (s).

Reservationer

1. Finansiering av digital infrastruktur m.m. (mom. 1, motiveringen)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m) och Eva Flyborg (fp) anser att utskottets ställningstagande i avsnittet om finansiering av digital infrastruktur m.m. bort ha följande lydelse:

Utskottets ståndpunkt i fråga om utbyggnad av digital infrastruktur överensstämmer med den som intogs i en reservation (m, kd, fp) till betänkande 1998/99:TU4 (s. 56). Där sades att staten bör ha som huvuduppgift att garantera informationsteknikens infrastruktur och se till att möjligheter till snabb kommunikation finns i hela landet. Det innebär att bredbandsuppkoppling skall vara möjlig för företag och hushåll i hela Sverige till en rimlig kostnad. Infrastrukturutbyggnaden bör i första hand ske på marknads villkor. Staten har ett särskilt ansvar att driva utvecklingen snabbare på tre områden, nämligen i fråga om skolan, vården och glesbygden.

Aktörerna på marknaden bör kunna bygga huvuddelen av näten på kommersiella grunder. Staten har därmed endast ett ansvar i de fall där ingen

utbyggnad annars skulle komma till stånd. Staten bör dock varken bygga, äga eller driva bredbandsnäten utan i stället handla upp bredbandskommunikation av privata aktörer. Tekniken för att ge alla landets skolor, hushåll och företag tillgång till bredbandskommunikation kan komma att variera. Befolkningsunderlag och avstånd kommer att styra vilka tekniska lösningar – radio, satellit, optokabel, elnät eller mobiltelefoninät – som väljs.

Utskottet vill dessutom påpeka att staten och statligt ägda företag gör betydande investeringar i nät av olika slag; som exempel kan nämnas Banverket, Svenska Kraftnät och Teracom AB.

Med det anförda avstyrks motion 1998/99:N17 (c) i berörda delar.

2. Finansiering av digital infrastruktur m.m. (mom. 1)

Åke Sandström (c) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om finansiering av digital infrastruktur m.m. bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med vad som anförs i motion 1998/99:N17 (c), att det finns starka skäl som talar för att Sverige skall investera i ett nytt accessnät byggt på fiberteknik till alla hushåll och företag. Hur investeringen sker är i detta sammanhang mindre intressant. Av intresse är hur frågan om det framtida ägandet av ett sådant accessnät kan påverka affären mellan svenska och norska staten om sammanslagning av Telia och Telenor. Utskottet anser att ägarfrågan för fibernätet bör prövas utifrån flera olika aspekter varav några har berörts i den nämnda motionen. Det är dock för tidigt att klart uttala sig om den ena eller andra konstruktionen. Av denna anledning anser utskottet att riksdagen nu bör uttala att man ser sig oförhindrad att besluta om framtida investering i och framtida ägande av ett nytt parallellt eller kompletterande accessnät byggt på ett nationellt fibernät.

Svenska abonnenter har bidragit till att bygga upp det värde som Telia i dag har och som delvis kommer att realiseras vid samgåendet med Telenor. Det är rimligt att abonnenterna nu får en återbäring på detta genom en statlig satsning på uppbyggnaden av den digitala infrastrukturen. Medel som frigörs vid en försäljning av delar av statens aktieinnehav i det nya bolaget bör därför avsättas såsom ägarkapital i ett helägt statligt bolag, syftande till att finansiera eller delfinansiera den digitala infrastrukturen. Avkastningskravet på det insatta kapitalet bör inledningsvis vara mycket lågt satt. Även framgent, då utrymmet ökar för större avkastning, bör detta krav vara modest, då ett av syftena med en statligt finansierad utbyggnad är att anslutningsavgifterna skall kunna vara låga och likvärdiga i hela landet. Den insats som kan göras vid en försäljning av aktier i Telia-Telenor kommer dock knappast att kunna täcka hela behovet av kapital för utbyggnaden av den digitala infrastrukturen på det sätt som utskottet förordar. Regeringen bör därför bemyndigas att å detta bolags vägnar uppta lån för en fortsatt utbyggnad. Detta bör begäras i budgetpropositionen för år 2000, då regeringen också bör presentera de institutionella formerna och de ekonomiska villkoren för en utbyggnad av den digitala infrastrukturen.

I övrigt förutsätter utskottet att sammanslagningen inte försämrar tillgänglighet och service eller utbud av nya tjänster på små orter och i glesbygd. Bildandet av ett nytt internationellt telekombolag får inte gå ut över regionalpolitiska ambitioner utan bör tvärtom bidra till att fler kan nyttiggöra sig goda teleförbindelser. Detta regleras inte primärt av avtal utan av lagstiftning i övrigt, men det är av vikt att även detta uttalas av riksdagen.

Vad utskottet här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed tillstyrker utskottet motion 1998/99:N17 (c) i berörda delar.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *finansiering av digital infrastruktur m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1998/99:N17 yrkandena 1, 2 och 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Aktieägaravtalet (mom. 2)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd) och Ola Sundell (m) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om aktieägaravtalet bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis, i likhet med vad som anförs i motionerna 1998/99:N14 (m), 1998/99:N15 (kd) och 1998/99:N16 (fp), rikta skarp kritik mot det beslutsunderlag rörande samgåendet mellan Telia och Telenor som regeringen presenterat för riksdagen. Propositionen utgör ett mycket bristfälligt underlag för ställningstagande till en av de största affärerna i Norden någonsin. En ordentlig analys av konsekvenserna av affären i olika avseenden, t.ex. i regionalpolitiskt hänseende, saknas i propositionen. Vidare diskuteras inte alternativ till den föreslagna affären. Utskottet har efter studium av den norska propositionen i ärendet till stortinget med beklagande kunnat konstatera att den senare på ett helt annat sätt än den svenska propositionen innehåller sådana resonemang och överväganden som är rimliga att förvänta sig när det gäller en affär av denna storlek.

Inte heller har det material som ingår i den hemligstämplade akten i ärendet hos Näringsdepartementet den kvalitet och omfattning som vore rimlig att förvänta. Den största affären i Norden någonsin kräver grundlig analys. Utskottet konstaterar emellertid att riksdagen endast haft sedvanlig motions-tid, dvs. 15 dagar, för ett ställningstagande i frågan. Utskottet har inte heller förrän efter det att halva tiden avlöp fått ta del av det hemligstämplade underlag som innehåller analysen av de viktigaste frågorna i affären. Riksdagen som helhet kommer inte att få ta del av allt underlag. Slutenheten i denna affär kan kontrasteras mot den öppenhet och den livliga debatt som har präglat strukturförändringar under senare tid bland svenska börsnoterade företag.

Utskottets principiella inställning till statligt ägande av företag överensstämmer med den som kommer till uttryck i de nyssnämnda motionerna. Statens främsta näringspolitiska uppgift är att ange ramar och regelsystem för näringslivets verksamhet och bidra till att skapa betingelser för långsiktig tillväxt. Om staten samtidigt uppträder som ägare och som utformare av de

regler som gäller för näringslivets verksamhet uppstår en rad problem, bland vilka följande kan nämnas: risk för konkurrensnedvridning, risk för inoptimala investeringsbeslut samt svårigheter att tillföra kapital till företag som behöver kapital för expansion. Grundprincipen måste, enligt utskottets mening, vara att konkurrensutsatt verksamhet skall bedrivas i privat regi. Med en privatisering av statliga företag uppnås en tydligare ägarroll, kommersiellt mer kompetenta företag och en ökad aktiespridning.

Utskottet anser således att hela Telia bör privatiseras. Regeringens förslag att i samband med sammanslagningen av Telia och Telenor påbörja en privatisering av Telia är mot denna bakgrund välkommet. Sammanslagningen har förutsättningar att skapa ett av Europas större och mer betydelsefulla telekombolag. Utskottet kan alltså i princip acceptera sammanslagningen. En viktig grundförutsättning är dock att de beräknade synergierna, i form av kostnadsbesparingar och ökade intäkter, kan förverkligas fullt ut på det sätt som regeringen förutsatt. Detta har inte regeringen på ett tillfredsställande sätt kunnat troliggöra under ärendets beredning.

I propositionen föreslås, som nämnts, en procentfördelning i det nya bolaget på 60/40 mellan den svenska och den norska staten. Goldman Sachs, som den svenska regeringen anlitat vid bedömningen av affären, har som tidigare redovisats utfärdat en fairness opinion, vilken utskottet tagit del av. Denna fairness opinion innebär att Goldman Sachs, efter en genomgång och analys av affären, funnit den vara rimlig ur finansiell synvinkel för uppdragsgivaren, den svenska regeringen. Likaså har Merrill Lynch, som den norska regeringen anlitat, utfärdat en fairness opinion, vilken utskottet på begäran fått ta del av. Även J P Morgan och HSBC har för Telias respektive Telenors räkning utfärdat var sin fairness opinion, vilka utskottet dock inte fått tillgång till. Med hänvisning till den professionella expertis som värderat affären kan utskottet – utan att själv ta ställning i sak – acceptera den föreslagna fördelningen. Samtidigt vill utskottet framhålla att av de nämnda bedömarna har endast Goldman Sachs inför utskottet lämnat upplysningar i ärendet.

Utskottet kan däremot inte acceptera den utformning av aktieägaravtalet som regeringen föreslår. Ett statligt majoritetsägande i 16 år innebär en politisk blockering, som inte passar in i dagens snabbt föränderliga telekomvärld. Ett sådant långsiktigt statligt majoritetsägande kommer att allvarligt försvåra framtida strukturaffärer och innebär att två länders regeringar i praktiken har vetorätt mot mer omfattande ägarförändringar.

Den politiska styrning som det nya bolaget kommer att få genom aktieägaravtalet kan komma att medföra en avsevärd politisk rabatt på aktierna. Om det statliga ägandet skulle utnyttjas politiskt kommer dessa värdeförluster att uppstå. Detta innebär dock att det statliga ägandet i praktiken inte kommer att kunna utnyttjas politiskt och därmed försvinner motivet för ett statligt ägande; den valda modellen innebär alltså ett slags ”moment 22”. Förluster på tiotals miljarder kronor kan till följd av den politiska rabatten komma att drabba de svenska skattebetalarna.

I aktieägaravtalet bör det i stället stadgas att statsägande av det nya bolaget inom överskådlig tid skall gå under 50 %, för att senare helt upphöra från svensk sida. Vidare bör avtalet innehålla krav på strikt kommersiellt beslutsfat-

tande utan politisk inblandning. Politiska ambitioner skall uppnås genom lagar och förordningar – inte genom ägarmakt.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att riksdagen inte skall ge regeringen bemyndigande att teckna ett aktieägaravtal enligt det förslag som regeringen framlägger. I stället bör regeringen anmodas att omförhandla aktieägaravtalet i enlighet med vad utskottet har anfört. Därmed blir motionerna 1998/99:N14 (m) och 1998/99:N15 (kd) tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks. Motionerna 1998/99:N17 (c) och 1998/99:N16 (fp) blir också i aktuella delar tillgodosedda, trots att motiven för yrkanden på avslag på propositionen i denna del är ett annat.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *aktieägaravtalet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:N14 yrkande 2, 1998/99:N15 yrkande 1, 1998/99:N16 yrkande 1 och 1998/99:N17 yrkande 3 i denna del och med avslag på proposition 1998/99:99 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

4. Aktieägaravtalet (mom. 2)

Under förutsättning av avslag på reservation 2

Åke Sandström (c) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om aktieägaravtalet bort ha följande lydelse:

Om riksdagen har avslagit förslaget i motion 1998/99:N17 (c) om en utbyggnad av den digitala infrastrukturen med en sådan finansiering som förordas i motionen anser utskottet att propositionen bör avslås i sin helhet.

Utskottet har visserligen inget i sak att invända mot det föreslagna samgåendet mellan Telia och Telenor. Det förefaller rimligt att försöka stärka konkurrenskraften på en marknad som kännetecknas av allt större internationalisering och där relativt få men starka bolag är aktörer. Enligt utskottets mening är frågan om en utbyggnad av den digitala infrastrukturen dock av sådan betydelse att sammanslagningen av Telia och Telenor inte bör äga rum om finansieringen av denna utbyggnad inte är löst.

I det fall att sammanslagningen skulle kommit till stånd skulle utskottet ställt sig tveksamt till att staterna skall förbinda sig att bibehålla sina aktieinnehav under 16 år. En sådan lång tid är svår att finna några hållbara skäl för. Eftersom en förändring skulle kräva en omförhandling av avtalet hade utskottet ändå kunnat tänka sig att stödja det föreliggande förslaget.

Med det anförda avstyrker utskottet propositionen i berörd del och tillstyrker motion 1998/99:N17 (c). Motionerna 1998/99:N14 (m), 1998/99:N15 (kd) och 1998/99:N16 (fp) blir också tillgodosedda i berörda delar, trots att motiven för yrkandena på avslag på propositionen i denna del är andra.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *aktieägaravtalet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:N14 yrkande 2, 1998/99:N15 yrkande 1, 1998/99:N16 yrkande 1 och 1998/99:N17 yr-

5. Aktieägaravtalet (mom. 2)

Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om aktieägaravtalet bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis, i likhet med vad som anförs i motionerna 1998/99:N16 (fp), 1998/99:N14 (m) och 1998/99:N15 (kd), rikta skarp kritik mot det beslutsunderlag rörande samgåendet mellan Telia och Telenor som regeringen presenterat för riksdagen. Propositionen utgör ett mycket bristfälligt underlag för ställningstagande till en av de största affärerna i Norden någonsin. En ordentlig analys av konsekvenserna av affären i olika avseenden, t.ex. i regionalpolitiskt hänseende, saknas i propositionen. Vidare diskuteras inte alternativ till den föreslagna affären. Utskottet har efter studium av den norska propositionen i ärendet till stortinget med beklagande kunnat konstatera att den senare på ett helt annat sätt än den svenska propositionen innehåller sådana resonemang och överväganden som är rimliga att förvänta sig när det gäller en affär av denna storlek.

Inte heller har det material som ingår i den hemligstämplade akten i ärendet hos Näringsdepartementet den kvalitet och omfattning som vore rimlig att förvänta. Den största affären i Norden någonsin kräver grundlig analys. Utskottet konstaterar emellertid att riksdagen endast haft sedvanlig motions-tid, dvs. 15 dagar, för ett ställningstagande i frågan. Utskottet har inte heller förrän efter det att halva tiden avlöp fått ta del av det hemligstämplade underlag som innehåller analysen av de viktigaste frågorna i affären. Riksdagen som helhet kommer inte att få ta del av allt underlag. Slutenheten i denna affär kan kontrasteras mot den öppenhet och den livliga debatt som har präglat strukturförändringar under senare tid bland svenska börsnoterade företag.

Utskottets principiella inställning till statligt ägande av företag överensstämmer med den som kommer till uttryck i de nyssnämnda motionerna. Statens främsta näringspolitiska uppgift är att ange ramar och regelsystem för näringslivets verksamhet och bidra till att skapa betingelser för långsiktig tillväxt. Om staten samtidigt uppträder som ägare och som utformare av de regler som gäller för näringslivets verksamhet uppstår en rad problem, bland vilka följande kan nämnas: risk för konkurrensnedvridning, risk för inoptimala investeringsbeslut samt svårigheter att tillföra kapital till företag som behöver kapital för expansion. Grundprincipen måste, enligt utskottets mening, vara att konkurrensutsatt verksamhet skall bedrivas i privat regi. Med en privatisering av statliga företag uppnås en tydligare ägarroll, kommersiellt mer kompetenta företag och en ökad aktiespridning.

Utskottet anser således att hela Telia bör privatiseras. Regeringens förslag att i samband med en sammanslagning av Telia och Telenor påbörja en privatisering av Telia är mot denna bakgrund välkommet. En sammanslagning av dessa bolag har förutsättningar att skapa ett av Europas större och mer betydelsefulla telekombolag. En viktig grundförutsättning är dock att de

beräknade synergier, i form av kostnadsbesparingar och ökade intäkter, kan förverkligas fullt ut på det sätt som regeringen förutsatt. Detta har inte regeringen på ett tillfredsställande sätt kunnat troliggöra under ärendets beredning.

I propositionen föreslås, som nämnts, en procentfördelning i det nya bolaget på 60/40 mellan den svenska och den norska staten. Goldman Sachs, som den svenska regeringen anlitat vid bedömningen av affären, har som tidigare nämnts utfärdat en fairness opinion, vilken utskottet tagit del av. Denna fairness opinion innebär att Goldman Sachs, efter en genomgång och analys av affären, funnit den vara rimlig ur finansiell synvinkel för uppdragsgivaren, den svenska regeringen. Likaså har Merrill Lynch, som den norska regeringen anlitat, utfärdat en fairness opinion, vilken utskottet på begäran fått ta del av. Även J P Morgan och HSBC har för Telias respektive Telenors räkning utfärdat var sin fairness opinion, vilka utskottet dock inte fått tillgång till.

Utskottet noterar att det finns indikationer, t.ex. i form av omsättningsmåt m.m., på att en fördelning i storleksordningen 65/35 % skulle kunna vara motiverad. Andra bedömare än de som parterna har anlitat har fört fram liknande åsikter. En sådan felvärdering skulle innebära att svenska staten skulle gå förlustigt så mycket som 10 miljarder kronor eller mera. Detta visar på problemet med ett samgående innan de två företagen börsnoterats. Den naturliga tågordningen hade varit att Telia respektive Telenor först börsnoterats, därefter hade frågan om ett eventuellt samgående kunnat lösas av de nya ägarna och den nya styrelsen. En värdering hade då varit lättare eftersom den haft börsvärden att basera sig på. Utskottet vill också framhålla att det inte har varit praktiskt möjligt för utskottet att låta göra en ny opartisk värdering.

Utskottet kan inte heller acceptera den utformning av aktieägaravtalet som regeringen föreslår. Ett statligt majoritetsägande i 16 år innebär en politisk blockering, som inte passar in i dagens snabbt föränderliga telekomvärld. Ett sådant långsiktigt statligt majoritetsägande kommer att allvarligt försvåra framtida strukturaffärer och innebär att två länders regeringar i praktiken har vetorätt mot mer omfattande ägarförändringar.

Den politiska styrning som det nya bolaget kommer att få genom aktieägaravtalet kan komma att medföra en avsevärd politisk rabatt på aktierna. Om det statliga ägandet skulle utnyttjas politiskt kommer dessa värdeförluster att uppstå. Detta innebär dock att det statliga ägandet i praktiken inte kommer att kunna utnyttjas politiskt och därmed försvinner motivet för ett statligt ägande; den valda modellen innebär alltså ett slags "moment 22". Förluster på tiotals miljarder kronor kan till följd av den politiska rabatten komma att drabba de svenska skattebetalarna.

Ett ytterligare område där politiska hänsyn tagits är diskussionen om förläggningen av olika delar av verksamheten eller dess ledning. Sålunda har det förts en debatt om förläggningen av mobiltelefoni och Internetverksamhet. Frågan har inte kunnat lösas i förväg utan har fått överlåtas till den nya företagsledningen. Detta hade i och för sig varit bra, om man kunnat utgå från att det lett till att affärsmässiga överväganden fått avgöra frågan. Det finns dock tydliga tecken på att politiska överväganden kommer att göras. I Norge förs debatten på ett sådant sätt att en utflyttning av dessa verksamheter

från Sverige ter sig som självklar. Det är märkligt att den svenska regeringen, som vanligen inte drar sig för att kritisera företagsledningar för beslut att flytta verksamheter eller huvudkontor ut ur Sverige, i detta fall riskerar att medverka till att tyngdpunkten i framtidsinriktade verksamheter flyttas ur Sverige. Regeringen lever uppenbarligen inte upp till de – enligt utskottets mening felaktiga – förväntningar som förespråkarna för statligt företagande har.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att riksdagen inte skall ge regeringen bemyndigande att teckna ett aktieägaravtal enligt det förslag som regeringen framlägger. I stället bör propositionen avslås i denna del och regeringen anmodas att återkomma med ett förslag till riksdagen om privatisering av hela Telia. Därmed blir motion 1998/99:N16 (fp) tillgodosedd i berörd del. Motionerna 1998/99:N15 (kd) och 1998/99:N17 (c) blir också i aktuella delar tillgodosedda, trots att motiven för yrkandena på avslag på propositionen i denna del är andra. Motion 1998/99:N14 (m) avstyrks i berörd del.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *aktieägaravtalet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:N15 yrkande 1, 1998/99:N16 yrkande 1 och 1998/99:N17 yrkande 3 i denna del och med avslag på proposition 1998/99:99 i denna del och motion 1998/99:N14 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

6. Samgåendeavtalet och det statliga ägandet (mom. 3)

Under förutsättning av avslag på reservation 3

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd) och Ola Sundell (m) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om samgåendeavtalet och det statliga ägandet bort ha följande lydelse:

Om regeringens begäran om bemyndigande att teckna ett aktieägaravtal med norska staten om framtida statlig ägarmajoritet – det dubbla vetot – har bifallits av riksdagen bör, i enlighet med vad som anförts i motionerna 1998/99:N14 (m) och 1998/99:N15 (kd), regeringens begäran om godkännande av avtalet om samgående mellan Telia och Telenor avslås. Motivet för utskottets ställningstagande framgår av reservation 3. Riksdagen bör då i stället anmoda regeringen att återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om ägarspridning av aktierna i Telia. Utskottet tillstyrker härmed de nyssnämnda motionerna i berörda delar. Motionerna 1998/99:N17 (c) och 1998/99:N16 (fp) blir också i dessa delar tillgodosedda, trots att motiven för avslagsyrkandena är andra.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *samgåendeavtalet och det statliga ägandet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:N14 yrkandena 1, 3 och 4, 1998/99:N15 yrkande 2, 1998/99:N16 yrkande 2 och 1998/99:

N17 yrkande 3 i denna del och med avslag på proposition 1998/99:99 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

1998/99:NU14

7. Samgåendeavtalet och det statliga ägandet (mom. 3)

Under förutsättning av avslag på reservation 2

Åke Sandström (c) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om samgåendeavtalet och det statliga ägandet bort ha följande lydelse:

Om riksdagen har avslagit förslaget i motion 1998/99:N17 (c) om en utbyggnad av den digitala infrastrukturen med en sådan finansiering som förordas i motionen anser utskottet att propositionen bör avslås i sin helhet.

Utskottet avstyrker med denna förutsättning också propositionen i nu behandlad del och tillstyrker motion 1998/99:N17 (c) i motsvarande del. Motionerna 1998/99:N14 (m), 1998/99:N15 (kd) och 1998/99:N16 (fp) blir därmed också tillgodosedda i berörda delar, trots att motiven för yrkandena på avslag på propositionen i denna del är andra.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *samgåendeavtalet och det statliga ägandet* att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:N14 yrkandena 1, 3 och 4, 1998/99:N15 yrkande 2, 1998/99:N16 yrkande 2 och 1998/99:N17 yrkande 3 i denna del avslår proposition 1998/99:99 i denna del.

8. Samgåendeavtalet och det statliga ägandet (mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 5

Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om samgåendeavtalet och det statliga ägandet bort ha följande lydelse:

Utskottet avvisar, i enlighet med vad som anförs i motion 1998/99:N16 (fp), avtalet om samgående mellan Telia och Telenor. Motivet för detta framgår av reservation 5. Även den nu behandlade delen av propositionen avstyrks sålunda av utskottet. Den nämnda motionen tillstyrks därmed i berörd del av utskottet. Motionerna 1998/99:N14 (m), 1998/99:N15 (kd) och 1998/99:N17 (c) blir också tillgodosedda i här aktuella delar, trots att motiven för yrkandena på avslag på propositionen i denna del är andra.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *samgåendeavtalet och det statliga ägandet* att riksdagen med bifall till motionerna 1998/99:N14 yrkandena 1, 3 och 4, 1998/99:N15 yrkande 2, 1998/99:N16 yrkande 2 och 1998/99:N17 yrkande 3 i denna del avslår proposition 1998/99:99 i denna del.

Ärendet	1
Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	2
Motionerna	2
Utskottet	3
Tidigare riksdagsbeslut.....	3
Telia AB.....	3
Telenor AS.....	5
Propositionen	6
Motionerna.....	8
Vissa kompletterande uppgifter	12
Upplysningar och synpunkter i ärendet.....	12
Värdering	13
16-årsregeln.....	13
Godkännanden av affären.....	13
Finansiering av digital infrastruktur	13
Utskottets ställningstagande.....	15
Inledning	15
Finansiering av digital infrastruktur m.m.	15
Aktieägaravtalet	16
Samgåendeavtalet och det statliga ägandet	17
Hemställan	17
Reservationer.....	18
1. Finansiering av digital infrastruktur m.m. (m, kd, fp).....	18
2. Finansiering av digital infrastruktur m.m. (c)	19
3. Aktieägaravtalet (m, kd)	20
4. Aktieägaravtalet (c).....	22
5. Aktieägaravtalet (fp)	23
6. Samgåendeavtalet och det statliga ägandet (m, kd).....	25
7. Samgåendeavtalet och det statliga ägandet (c).....	26
8. Samgåendeavtalet och det statliga ägandet (fp)	26